

Észrevételek az önkormányzatról

Két év rövid idő, könnyűnek tűnik számot adni róla. Hitelünk nagyon nem romlana, ha az általános szokásoknak megfelelően minden kudarc, hiba, baklövés következményét az előző rendszer vagy a kormány számlájára íránk.

Adósságot, elavult iparszerkezetet örökölt városban, a munkanélküliség, a tehetetlenség és a kilátástalanság növekedése közben az önkormányzati munka zöme kényszerdöntések, kényszerintézkedések sorozatából áll. Indokolatlan ennek okán bármely pártot, képviselői csoportot, esetleg személyt elmarasztalni vagy felmagasztalni.

A jogkör tágulása, a mozgásterület szélesedése, maga a demokratizálódás nem ér sokat, ha a szaporodó lehetőségekkel anyagi, szakmai eszközök, a sose volt tartalékok hiányában nem élhetünk. Mégis: rendszerváltás közben, az új körülményekhez való ügyes alkalmazkodás, a felkínált lehetőségek mások előtti gyors megragadása vagy elutasítása felbecsülhetetlen értékű előnyökkel kecsegtet, a melléfogás pedig nehezen elviselhető új terhekkel fenyeget. Szó sincs arról, hogy a város jövője továbbra is független a lakosság akaratától és a vezetési eltköltéségtől.

Néhányszor a város jövőjét meghatározó, sorsdöntő kérdésekben is az önkormányzati képviselő-testület valamennyi tagjának módjában állt, a pártjától és mindenféle külső kényszertől függetlenül kizárólag saját lelkiismeretére és ítélőképességére hagyatkozva súlyos igent vagy nemet mondani. Érdemes – mert ez jellemző – mind a kettőre egy-egy példát kiemelni.

Már a kezdet kezdetén el kellett döntenie: kellene-e a városnak a középiskolák, átengedjük-e ezeket vagy ne megyei hatáskörbe? A szakma, a konzervatív szemléletű és ugyancsak hangoskodó pedagógus szakszervezetek a közoktatási rendszer szétzúllásáról, „ellehetetlenüléséről” beszéltek. A képviselők többsége úgy gondolhatta, hogy a megye a nagyobb úr, a megye tudja majd jobban felhízlalni a város három iskoláját. Egy pár év múlva pedig majd korszzerűen átszervezett, felújított, jól felszerelt

középiskolákat igényelhetünk vissza. Valójában csak az volt a kérdés, hogy ki továbbítsa (és növelje, ha jónak látja) az állami költségvetéstől származó összegeket: a megye-e vagy a város.

Az eddigi jelek szerint a megyei hatáskörbe való áttelést helyeslő igen – például a gimnázium esetében – nem a fejlődés, inkább a hanyatlás kezdete. Ki találhat egy intézmény támogatásában érdeket, ha nem azok, akik közvetlenül részesülnek ennek a szolgáltatásból?

Azóta már kiderült, hogy nem omlik össze a magyar közoktatási rendszer: minden város iskolaváros akar lenni, a legkisebb falu is, amelyiktől elvettek minden intézményt – van ilyen néhány száz – bámulatos erőfeszítéseket tesz, hogy saját erőből és állami támogatást is szereve ismét rendelkezhesen iskolával. A településhez való ragaszkodásnak, a lokálpatriotizmusnak, a közösségek újjászerveződésének, a közösségi érdekek felvállalásának ez az egyik leglátványosabb formája.

Adódott más olyan lehetőség is, amely lakossági fellépést, helyeslést, támogatást, hosszú időre szóló összefogást válthatott volna ki. Csak az nem látja, aki befogja a szemét, hogy Várpalotán az ipar, a hadsereg és a közlekedés együtt, létünket fenyegető környezetrombolást okozott. A környezeti ártalmak mértékét sokan már a családjukban, a saját bőrükön is érezhetik. Akármelyik iskolában percek alatt megállapítható, hogy egy-egy osztályban a testnevelés alól felmentett, vagyis a már nem teljesen egészséges tanulók száma ma több, mint ezelőtt két-három évtizede magában az egész iskolában volt.

Ebből a kényszerítő helyzetből például Ajkát követve – vagy inkább megelőzve – versenyben az ellenünk dolgozó idővel gyors és határozott intézkedések sorozatának kellett volna következnie. Tovább növeli a bajt minden elszalasztott perc. Minél később lépünk, annál hosszabbat kell majd lépni.

Az első, a gond enyhítését ígérő hazai javaslatra nemet mondott az önkormányzat; az újabb, a japán és a svéd ajánlások után sem

kapott eddig két kézzel. Egyre valószínűbb, hogy ennek az ügynek a kezelését is sikerül majd áthárítani a következő önkormányzati testületre, az utódainkra.

Senki sem állíthatja jogosan, hogy nincs előnye az olyan korszakváltásnak, amely nem rengeti meg az alapokat, nem semmisíti meg a működőképes intézményeket és nem jár tömeges személycserékkel. De az előnyből akár hátrány is keletkezhet, ha a váltást nem követi az egészségővő vérátömlesztés, az öntisztulás, a szabad út biztosítása azoknak, akik alulról haladnak fölfelé – nagyobb tudással, új ötletekkel, sok energiával.

Amikor a gazdaság még nehezen tud mozdulni, vannak erre magyar történelmi példák is, ígéretes változásokhoz a kultúra nyújthat jó feltételeket – a fejlődés csírái először az oktatás, a művészetek, a tudomány területén szoktak mutatkozni.

Kultúrával, az ún. „humán szolgáltatásokkal” a „Közoktatásügyi és Kulturális Bizottságnak” kellene foglalkoznia. Foglalkozik is – meglehetősen hagyományosan. A testületet egy kis túlzással „igazgatótanácsnak” is nevezhetnénk. Polgári demokráciákban egymástól szétválasztják a hatalom gyakorlásának területeit (törvényhozás, végrehajtás, igazságszolgáltatás – ellenőrzés). Senki sem lehet a közéletben önmaga gazdája és szolgálja, sőt még ellenőre is. A kultúra esetében nemcsak azok kapnak szót, akik a kultúrából, azok is, akik a kultúráért élnek. Nálunk még a hivatalnokok uralják a teret, bábáskodásuk kiterjed a teljes folyamatra, a szándék megjelenésétől a megvalósításig vagy a félresiklásig.

A dicsőség learatásához, a dicséretet szétosztásához az elmúlt két év még kevés. Elismerést még csak a vállalkozásra, kezdeményezésre kész; munkára, tanulásra hajlamos; szorgalomból, kitartásból példát mutató teherhordozók érdemelnek.

Várpalota, 1992. szeptember 27.

Csiszár Ernő
képviselő

EGYEDÜL NEM MEGY

de sok esetben még a város önkormányzati képviselő testületének sem megy egyedül. Mindenesre most a saját nevemben kívánok nyilatkozni, s egyben megköszönöm a lehetőséget, hogy a Várpalotai Napok alkalmából megoszthatom a tisztelt lakossággal az elkövetkezendő évek gondjait annak reményében, hogy közös összefogással megtaláljuk a megoldást.

– Az ezévi költségvetés bevételi tényezői még kezelhetővé teszik a város működtetését. Az alapellátáson kívül nagyon sok más, fontos feladatot sikerült jól biztosítani. Természetesen nem lehetünk elégedettek, hiszen nagyon sok megoldatlan, elintézetlen ügy sorakozik.

A közös összefogáson kívül legnagyobb gond a megoldások gazdasági finanszírozása. Az elkö-

vetkezendő években a költségvetési bevétel nem követi az infláció mértékét. A város adózó polgárainak befizetett személyi jövedelemadójából valószínű nem az 50 % fog visszaáramlani, hanem csak 30, esetleg 40 %. Erről ugye itt a városban nem tehetünk, mert ezt törvény szabályozza, amit a Parlamentben a kormánypárti többség szavaz meg. (Ez így van a törvények nagy százalékában.) Mi csak helyi rendeleteket alkotunk több-kevesebb sikerrel.

A következő években egyre többen szorulnak szociális segélyre. Annak érdekében, hogy a költségvetés egyensúlyban maradjon, előfordulhat, hogy helyi adókkal kell a bevételt pótolni. Ezt azonban csak végső esetben szabad alkalmazni.

– Ezenkívül más megoldások is felmerülnek, de ehhez is külső segítségre és bizonyos tudatbeli változásra lenne szükség. Az óhajok és a realitás szintjén számtalan ötlet és elképzelés felszínre kerül. Ezek egy része realizálódhat, ha a részletekben megbívó nehézségeket közös akarattal és összefogással oldjuk meg.

Ennek hiányában a testület már kénytelen volt politikai okból elvetni egy környezetvédelmi objektum megépítését. Azért mondom, hogy politikai döntés volt, mert a szakbizottság szakmailag és további tárgyalásokkal gazdaságilag is hasznosnak ítélte meg.

Bizonyos helyi érdekek rossz beállítása, hozzá nem értése, valamint vélt hiedelmek

(folytatás a következő oldalon!)